

Lakisääteinen ehkäisevä päihdetyö hyvinvointialueella – Näin hyvinvointia ja säästöjä

Mikä?

Hyvinvointialue on kunnan kumppani ja tuki

Ehkäisevä päihdetyö on hyvinvointialueiden lakisääteinen tehtävä. Hyvinvointialueen on lain mukaan

- 1) huomioitava ehkäisevä päihdetyö osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä sen suunnittelua ja raportointia,
- 2) seurattava ja tiedotettava päihdeoloista,
- 3) viestittävä haitoista ja niiden vähentämisen mahdollisuuksista yksilöille ja väestölle,
- 4) lisättävä ja tuettava aihealueen osaamista,
- 5) edistettävä ehkäisevän päihdetyön toimia,
- 6) sovitettava niitä yhteen kunnan ja muiden laissa mainittujen toimijoiden kanssa sekä

- 7) edistettävä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia haittojen vähentämiseksi.

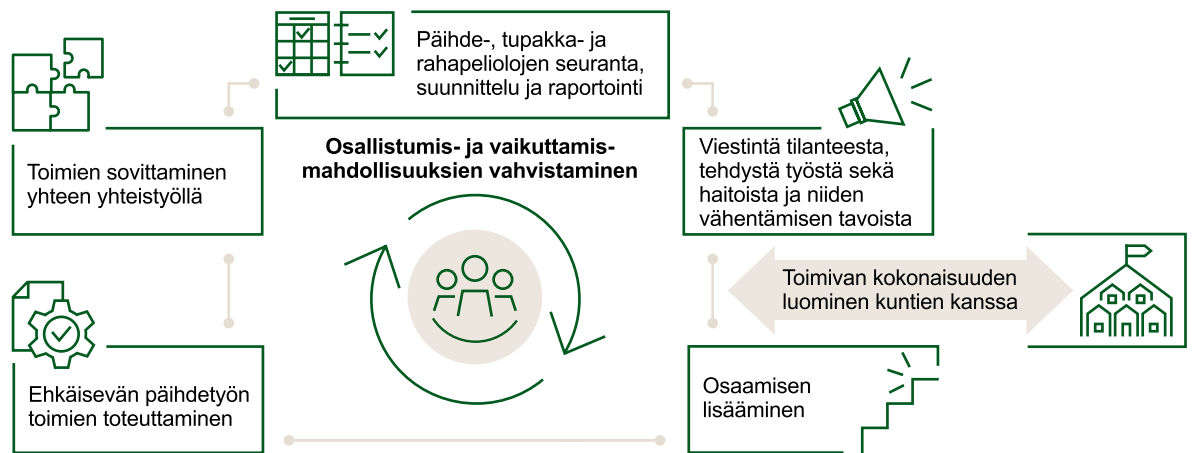
Näiden tehtävien järjestäminen vaatii johtamista, joka varmistaa laadukkaan ja vaikuttavan työn edellyttämät resurssit ja rakenteet.

Kuntien ja hyvinvointialueen tehtävät ovat ehkäisevässä päihdetyössä samat, mikä korostaa tarvetta toimia yhteistyössä ja sopia työnjaoista. Hyvinvointialue toimii kuntien kumppanina ja tukee asiantuntemuksellaan niiden työtä yhteisten toimintaa ohjaavien suunnitelmien mukaisesti.

Miksi? Panostus tuo hyvinvointia ja säästöjä

Ehkäisevä päihdetyö vähentää alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja huumeiden käyttöä sekä rahapelaamista, ja näistä aiheutuva haittoja toimivilla keinoilla. Se lisää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia,

terveyttä ja turvallisuutta. Työllä parannetaan yhteiskunnan kantokykyä tukemalla esimerkiksi työntekijöiden työkykyä sekä vähentämällä sosiaali- ja terveyspalveluiden kuormitusta.

Miten? Huomio laadukkaaseen järjestämiseen

Johtaminen ja koordinaatio tukee onnistumista

Ehkäisevä päihdetyö on monitoimijaista. Lain mukaan hyvinvointialueiden on sovittava ehkäisevän päihdetyön toimensa yhteen kuntien eri hallinnonalojen, alkoholi- ja tupakkalain valvonnan, poliisin, elinkeinotoimijoiden sekä yleishyödyllisten yhteisöjen, kuten järjestöjen, seurakuntien ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Tämä edellyttää johtamista ja koordinaatiota. Onnistuakseen koordinaatio vaatii nimettyä asiantuntijaa, joka vastaa työn suunnittelusta, toimeenpanosta, kehittämisestä, seurannasta ja arvioinnista sekä tukee alueen kuntaa.

Käytännössä työ ja eri toimijoiden osaaminen sovitetaan yhteen monialaisen toimeenpanevan työryhmän ja yhteisen suunnitelman avulla. Näin voidaan ratkaista yhteisesti tunnistettuja ongelmia. HYTE-neuvotteluissa on tärkeä arvioida yhteistyön onnistumista sekä sopia kehittämisestä.

Suunnitelma varmistaa jatkuvuutta

Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat suunnitelmat laaditaan yhdessä alueen kuntien ja muiden yhteistyökumppanien kanssa, ja samalla sovitaan eri suunnitelmat toisiinsa. Laadukas suunnitelma pohjautuu monipuoliseen tietoon alueen päihde-, tupakka- ja rahapeli-tilanteesta sekä tehdystä työstä. Yhteisen ymmärryksen pohjalta asetetaan tavoitteet ja sovitaan niiden saavuttamista tukevista toimenpiteistä tuleville vuosille sekä vastuista ja aikataulusta. Kannattaa panostaa toimivaksi todettuihin toimiin sekä tarkastella hyvinvointialueiden, kuntien ja muiden toimijoiden työ toisiaan täydentävänä kokonaisuutena. Tilannetta ja työtä on seurattava ja raportoitava osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta valtuustokausittain.

Omavalvontasuunnitelmaan nojaten hyvinvointialueiden kuuluu myös valvoa sosiaali- ja terveyspalveluissa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä.